

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 23/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. D., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. Z., S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-359/1-OVK-B5-2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2011 doručená sťažnosť Ing. M. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava V (ďalej len „okresné riaditeľstvo PZ“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-359/1-OVK-B5-2006 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením okresného riaditeľstva PZ sp. zn. ČVS: ORP-359/1-OVK-B5-2006 zo 7. júna 2006 vznesené obvinenie pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), ktorého sa mal dopustiť tak, že *„dňa 19. 04. 2006 v Bratislave na Panónskej ceste oproti predajni P. smerom na R. príslušníci policajného zboru Okresného dopravného inšpektorátu B... vykonávali kontrolu zameranú na porušovanie bezpečnosti cestnej premávky a meranie rýchlosti, pričom v čase o 11.55 hod. bolo príslušníkovi policajného zboru stržm. P. S. vysielačkou hlásené, že k nemu smeruje vozidlo zn. T..., ktorého vodič nie je pripútaný bezpečnostným pásom, nakoľko sa vodič M. D..., trvale bytom..., dopúšťal dopravného priestupku, príslušník policajného zboru stržm. P. S. vošiel na stredovú čiaru vozovky medzi pravý a ľavý jazdný pruh a vodičovi osobného motorového vozidla dával riadne predpísaným spôsobom zastavovacím terčikom znamenie na zastavenie vozidla pri pravej krajnici vozovky, čo však vodič nerešpektoval ani nespomalil, pokračoval v jazde, pričom smeroval na príslušníka policajného zboru, ktorý musel z toho dôvodu uskočiť, aby ho vozidlo nezachytilo a nezrazilo.“*

Sťažovateľ uviedol, že po vznesení obvinenia sa v priebehu piatich mesiacov (od 26. júla 2006 do 1. decembra 2006) uskutočnilo viacero výsluchov (jeho ako obvineného a troch svedkov, ako aj konfrontácia medzi nimi) a *„po takmer piatich rokoch v jeden deň (6. septembra 2011, pozn.) prebehli výsluchy svedkov nie k meritu veci“*. Následne až 12. septembra 2011 bolo vykonané iba oboznamovanie sa s výsledkami vyšetrovania. Podľa názoru sťažovateľa orgány činné v trestnom konaní inak nekonali a nereagovali ani na viaceré návrhy obhajoby. Sťažovateľ upriamil pozornosť na to, že v priebehu celého prípravného konania ako on, tak aj jeho obhajca poukazovali *„na prieťahy v konaní a vznášali výhrady“*.

Sťažovateľ ďalej argumentuje tým, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu „využil možnosti dožadovať sa nápravy a využil trestným poriadkom prípustné procesné úkony, napr... Sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia z 15. 06. 2006... Návrh na doplnenie dokazovania zo 14. 6. 2006... Odvolanie proti rozhodnutiu KDI KR PZ v B. z 31. 8. 2006... Návrh na doplnenie vyšetrovania z 12. 9. 2011... Návrh na zastavenie trestného stíhania z 12. 9. 2011.“. Uvádza však, že po traumatizujúcom zážitku z výkonu vojenskej služby v B., keď omylom prešiel hranicu s T., „nepovolil obhajcovi sťažovať sa (na prieskumy v prípravnom konaní, pozn.) osobitnou písomnou formou a spoliehal... na postup, že námietky proti prieskumom obsahovali procesné podania a boli realizované verbálne“.

Sťažovateľ zastáva názor, že „absolútne... neprispel k prieskumom trestného stíhania. Bol... kedykoľvek k dispozícii vyšetrovatelke, túto... opakovane osobne navštívil, žiadal ukončenie trestného stíhania. Každý pohyb mimo Slovenskej republiky (prevažne služobný)... osobne ohlasoval a paralelne túto informáciu poskytoval aj obhajcovi.“.

Stav zdlhavého konania a situácia, že bol v pozícii obvineného pre zločin s trestnou sadzbou odňatia slobody do 8 rokov, vyvolával u neho pocit právnej neistoty a nedôvery, čo vyústilo do psychických porúch, ktoré sa prejavovali vnútornou tenziou, ťaživým osobným pocitom, sťažnou koncentráciou, nervozitou, poruchami spánku a pod. Popísaný stav mal dopad hlavne v zamestnaní a značne trpela aj jeho rodina.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ formuloval záver o porušení svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v namietanom konaní postupom okresného riaditeľstva PZ.

Sťažovateľ na základe toho v sťažnosti žiada, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného riaditeľstva PZ v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: ORP-359/1-OVK-B5-2006, prizná mu finančné zadosťučinenie v sume 18 000 €, ako aj úhradu trov konania.

Z fotokópie uznesenia Okresnej prokuratúry Bratislava V (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pv 323/06-59 z 26. septembra 2011 vyplýva, že trestné stíhanie proti sťažovateľovi bolo týmto uznesením zastavené, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že toto uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 6. októbra 2011.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením

bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z toho, že sťažnosť podaná ústavnému súdu zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Judikatúra ústavného súdu konštantne vychádza z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva mohlo dochádzať alebo porušenie v tomto čase ešte mohlo trvať.

V súvislosti s otázkou posudzovania zbytočných prietahov vo veciach trestného obvinenia ústavný súd judikoval, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v prípravnom trestnom konaní je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba stíhaná na základe uznesenia o vznesení obvinenia. Právna neistota sa týka toho, či orgán činný v prípravnom konaní navrhne podanie obžaloby, alebo v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní navrhne iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (III. ÚS 123/07, IV. ÚS 210/04, II. ÚS 325/06).

Ústavný súd zistil, že vo veci sťažovateľa bolo v zmysle § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku trestné stíhanie proti nemu právoplatne zastavené.

Sťažnosť sťažovateľa obsahujúca námietku porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného riaditeľstva PZ v namietanom konaní bola ústavnému súdu doručená 6. decembra 2011, pričom na poštovú prepravu bola odovzdaná 2. decembra 2011, teda po zastavení trestného stíhania (uznesením okresnej prokuratúry č. k. 1 P v 323/06-59 z 26. septembra 2011, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 6. októbra 2011).

V čase podania sťažnosti už okresné riaditeľstvo PZ nedisponovalo právomocou vo veci konať, pretože trestné konanie proti sťažovateľovi už bolo právoplatne zastavené. Okresné riaditeľstvo PZ teda v danom čase nemohlo ovplyvniť priebeh trestného konania a ani prípadne porušiť základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Možnosť domáhať sa ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy podaním sťažnosti ústavnému súdu, a to vo vzťahu k postupu okresného riaditeľstva PZ, bola pre sťažovateľa časovo ohraničená obdobím, počas ktorého prebiehalo v jeho veci vyšetrovanie v rámci prípravného konania, avšak aj to až po účinnom využití právnych prostriedkov, na uplatnenie ktorých mal v okolnostiach danej veci právo.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť je potrebné odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Ústavný súd ďalej upriamuje pozornosť na § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie

sťažnosti, aj keď sa nesplnila táto podmienka, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred štátnym orgánom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto štátnemu orgánu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil právne prostriedky, na uplatnenie ktorých mal v okolnostiach danej veci právo, t. j. podanie žiadosti o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), alebo ak sa preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 210 Trestného poriadku obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prietahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v trestnom konaní potvrdzuje aj znenie § 230 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, podľa ktorého dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Pri výkone tohto dozoru je prokurátor oprávnený dávať záväzné pokyny, určovať lehoty na ich vybavenie; také pokyny sú súčasťou spisu, vyžadovať od policajta

spisy, dokumenty, materiály a správy o stave konania vo veciach, v ktorých bolo začaté trestné stíhanie, na zistenie, či policajt včas začal trestné stíhanie a riadne v ňom postupuje, vrátiť vec policajtovi na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania s pokynmi a určovať lehotu na ich doplnenie; o vrátení veci upovedomí obvineného a poškodeného, zrušiť nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutia policajta, ktoré môže nahradiť vlastnými rozhodnutiami.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci aj orgánov činných v trestnom konaní. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ nepreukázal, že by podal prokurátorovi sťažnosť na prieskumy vo svojej trestnej veci. Naopak, v sťažnosti uvádza, že z dôvodu traumatizujúceho zážitku, keď ako vojak „odsluhoval základnú vojenskú službu v B.“, počas ktorej omylom prešiel hranicu s T., „nepovolil obhajcovi sťažovať sa osobitnou písomnou formou a spoliehal... na postup, že námietky proti prieskumom obsahovali procesné podania a boli realizované verbálne“.

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je navyše prípustná, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bolo možné odmietnuť aj z toho dôvodu.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2012